

VÝŽIVNÉ PODLE ZÁKONA O RODINĚ A ZÁKONA O REGISTROVANÉM PARTNERSTVÍ

© Zdeňka Králíčková, 2008

PRAMENY

- LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD
č. 2/1993 Sb.
- ZÁKON O RODINĚ
z. č. 94/1963 Sb., ve znění zejména z. č. 91/1998 Sb.
- ZÁKON O SOCIÁLNĚPRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ
z. č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O MEZINÁRODNÍM PRÁVU SOUKROMÉM A PROCESNÍM
z. č. 97/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- PŘÍPRAVOVANÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK
 - www.justice.cz
 - 2. část RODINNÉ PRÁVO

PROCESNÍ PRAMENY

- OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD
z. č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O MEZINÁRODNÍM PRÁVU SOUKROMÉM A PROCESNÍM
z. č. 97/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů

LITERATURA

- *Hrušáková, M., Králíčková, Z.*: České rodinné právo. 3. vyd. Brno: MU, 2006.
- *Hrušáková, M. a kol.*: Zákon o rodině. Komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005.
- *Nová, H., Těžká, O.*: Vyživovací povinnost. Praha: Linde, 1995.

POJEM VÝŽIVNÉ

- MAJETKOVÉ PRÁVO ODVOZENÉ OD STATUSOVÝCH PRÁV RODINNÝCH
- VÝŽIVA V ŠIRŠÍM SLOVA SMYSLU
- PLNĚNÍ
 - V PENĚŽÍCH
 - NATURÁLNÍ - osobní péče, poskytování bydlení

ÚČEL VÝŽIVNÉHO

- ZABEZPEČOVÁNÍ A ÚHRADA VŠECH ODŮVODNĚNÝCH POTŘEB OPRÁVĚNÉHO

ZÁSADY

- odvozenost od statusových práv rodinných:
 - manželství
 - registrované partnerství
 - rodičovství
 - příbuzenství
- taxativní výčet osob povinných a oprávněných:
 - manželé/rozvedení manželé
 - registrovaní partneři/bývalí registrovaní partneři
 - příbuzní v řadě přímé
 - neprovdaná matka a těhotná žena (společné rodičovství)
 - nikoli druh a družka, nevlastní rodič, sourozenci, švagři ...
 - faktické dobrovolné plnění - význam dle § 474/1 a 448/1 ObčZ

- rodinná solidarita - dobrovolnost plnění
- negativní kritérium - rozpor s dobrými mravy srov. § 96/2 ZOR, 12/2 ZRP

„Rozpor s dobrými mravy jako důvod nepřiznání výživného dle § 96 odst. 2 ZOR je **spjat s jednáním osoby, která se přiznání výživného domáhá** a nikoli s jednáním osob jiných, ať již povinných, tj. těch, vůči kterým směřuje nárok na plnění vyživovací povinnosti, anebo osob třetích.“

Nález III. ÚS 606/04

- předpokladem zásadně stav odkázanosti na výživu (se zákonnými výjimkami)
- kogentnost
- nepřevoditelnost
- neprohlášenost

- zvláštní ochrana nezletilých dětí
 - ex offio
 - kumulace s jinými věcmi - otcovství, rozvod
 - lze přiznat i tři roky zpětně (2008: NOVĚ I PRO ZLETILÉ)
 - exekuce - přednostní pohledávka

10

DRUHY VÝŽIVNÉHO PODLE ZÁKONA O RODINĚ

- vyživovací povinnost rodičů k dětem (§§ 85 - 86)
- vyživovací povinnost dětí k rodičům (§ 87)
- vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými (§§ 88 - 90)
- vyživovací povinnost mezi manžely (§ 91)
- vyživovací povinnost mezi rozvedenými manžely (§§ 92 - 94, obecné a tzv. sankční výživné)
- vyživovací povinnost otce k matce jeho dítěte (§ 95/1)
- vyživovací povinnost pravděpodobného otce k těhotné ženě (§ 95/2)

11

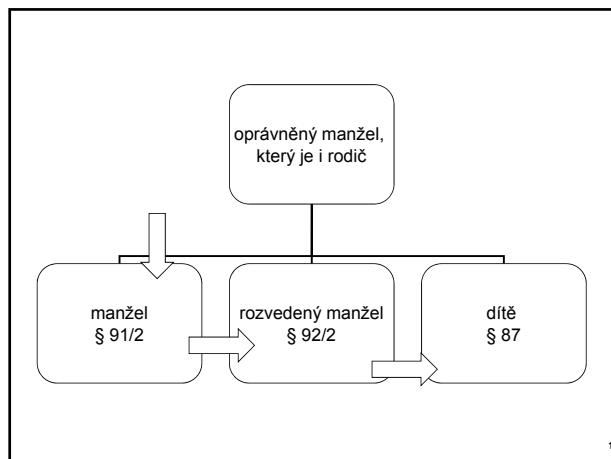
DRUHY VÝŽIVNÉHO PODLE ZÁKONA O REGISTROVANÉM PARTNERSTVÍ

- vyživovací povinnost mezi partnery (§ 10 ZRP)
- vyživovací povinnost mezi bývalými partnery (§§ 11 ZRP, obecné a tzv. sankční výživné)

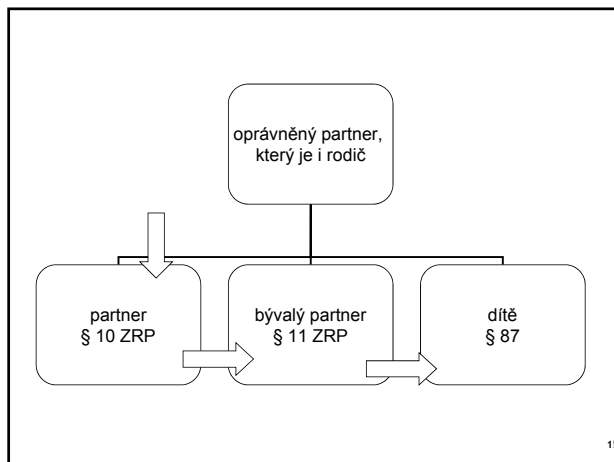
KONKURENCE jednotlivých druhů výživného

- upravuje výslovně zákon
- systematický výklad
- judikatura

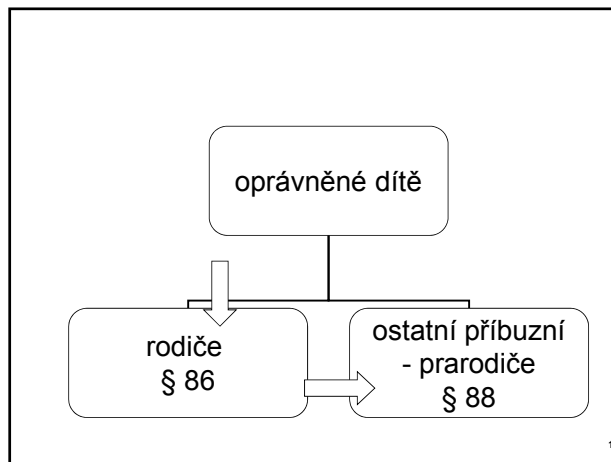
13

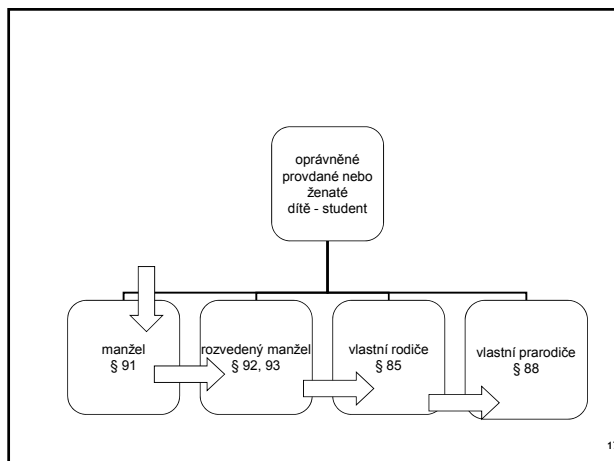
14

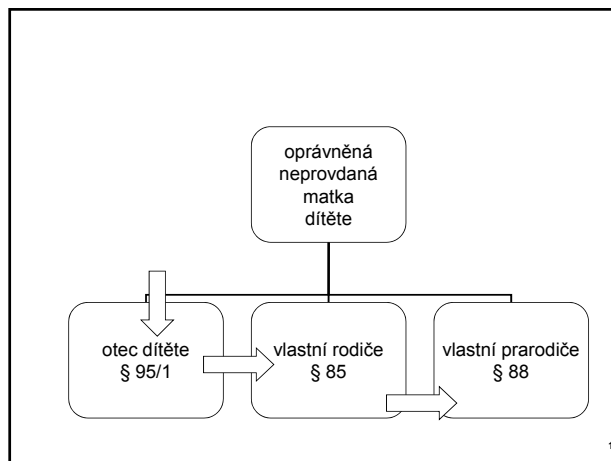
15

16

17

18

ROZSAH VÝŽIVNÉHO

- zákon *nezná objektivizaci výživného* (např. tabulky, procenta, soudce Grulich), min. nebo max. výši (Slovensko: 30% životního minima na nezl. dítě)
- výživné nemá spotřební charakter

- možnosti, schopnosti a majetkové poměry povinného *reálné i potencionální*: § 96/1 ZOR, § 12/1 ZRP

a

- odůvodněné potřeby oprávněného - zpravidla stav odkázanosti na výživu

19

- **STEJNÁ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ**
- **SLUŠNÁ VÝŽIVA**
- **PŘIMĚŘENÁ VÝŽIVA**
- **NUTNÁ VÝŽIVA**

20

VZNIK VÝŽIVOVACÍ POVINNOSTI

- se vznikem rodinného statusu
 - ze zákona
- obrovnost plnění
- není-li plně dobrovolně:
 - žaloba
 - nezletilí: návrh i ex offa

21

SPLATNOST VÝŽIVNÉHO

- zejména pravidelné měsíční platby - § 97
- lze i naturálně - osobní péče a poskytování bydlení
- výjimky:
 - jednorázové platby
 - § 95/2
 - § 94/2
 - § 97/2 - tzv. tezaurace (zálohování) výživného rodičem x zálohování výživného státem (Slovensko, Rakousko)

22

ZMĚNA POMĚRŮ

- *clausula rebus sic stantibus*
- § 99
- *snížení, zvýšení, zrušení soudem*

- *snížení nebo zrušení výživného u nezletilých dětí: spotřebované výživné se nevrací*

23

valorizace výživného

- legislativní návrhy z poloviny 90. let
- doposud nebyly přijaty

24

ZAPOČTENÍ

- znamená zánik závazku
- speciální úprava
- lze pouze *dohodou* stran § 97/3 ZOR, § 12/4 ZRP
- nelze *jednostranně* dle ObčZ - sankce: absolutní neplatnost
- u nezletilých dětí nelze *vůbec* - sankce: absolutní neplatnost

25

ÚHRADA PLNĚNÍ ZA JINÉHO

- následný regres
- nejedná se o bezdůvodné obohacení dle ObčZ
- speciální úprava dle § 101 ZOR
 - např. předběžné opatření dle § 95/2

26

ZÁNİK VYŽIVOVACÍ POVINNOSTI

- absolutní:
 - se zánikem rodinněprávního vztahu
 - uzavřením manželství
 - uplynutím doby
- relativní:
 - pomine-li stav odkázanosti na výživu
 - dítě je přechodně schopné se samo žít
 - podstatná změna poměrů
 - ztráta zaměstnání, nemoc, soc. potřebnost, podnikatelské riziko

27